

Vlaamse Toezichtcommissie
voor het
elektronische bestuurlijke gegevensverkeer

Voorstelling VTC

Informatieveiligheid Scholen

Shopt-IT 2014

Anne Teughels mei 2014

Vlaamse Toezichtcommissie

WIE

- **Wie** zijn wij
  - adviseurs van de VTC
  - **De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer**

Opgericht bij E-GOV
decreet 18 juli 2008

Verantwoording aan Vlaams
Parlement

Controleren van stromen van persoonsgegevens die uitgaan van een Vlaamse instantie (cf. decreet openbaarheid bestuur)

→ **ook lokale besturen**

→ **ook onderwijsinstellingen**

Hoe: 1° machtigen van die stromen (criteria privacywet – zie verder)

2° adviezen (regelgeving, VDI-decreet)

3° beantwoorden van vragen en begeleiding

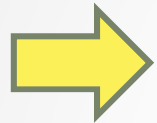
Vlaamse Toezichtcommissie

WIE

- 6 effectieve leden
  - 3 leden uit CBPL (voorzitter CBPL=voorzitter VTC)
  - jurist, informaticus, beroepservaring in beheer van persoonsgegevens
- 6 plaatsvervangende leden
- Mandaat 5 jaar en hernieuwbaar
- Vergaderingen: 1x maand

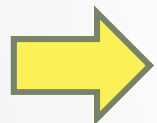
Informatieveiligheid

Volgen van reglementen en procedures

Voor Vlaamse instanties gelden

- de privacywet
- het e-govdecreet

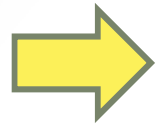

Risicobeheersing - informatieveiligheid sensu stricto

Informatieveiligheid

Volgen van reglementen en procedures

○ **Waarom?**

- Garanties bieden aan burgers voor veilige verwerking van persoonsgegevens door de Vlaamse instanties
- 2 ledig - evenwicht:
  - efficiënte en effectieve dienstverlening garanderen;
  - bescherming persoonlijke levenssfeer.

Informatieveiligheid

- **De privacywet:**

wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (WVP)

<http://vtc.corve.be/wetgeving.php>

Informatieveiligheid

- Definitie van **persoonsgegevens**:

iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ... **leerling, ouder, personeel**

= zeer ruim

= niet beperkt tot privacy/persoonlijke levenssfeer

Informatieveiligheid

- Definitie van **verantwoordelijke voor de verwerking**

Niet de IT-dienst

Niet de personeelsleden

WEL het management – het hoofd van de entiteit

→ **gemeentesecretaris - college**

→ **schooldirecteur**

= **verantwoordelijk voor de naleving van de privacywet**

Informatieveiligheid

- De principes van de privacywet naleven:

Finaliteit

Proportionaliteit

Transparantie

Veiligheid

Informatieveiligheid

- **Het e-govdecreet:**

Decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer

http://vtc.corve.be/docs/egov_decreet.pdf

Informatieveiligheid

■ Artikel 6: verplichtingen Vlaamse Bestuursinstanties

§ 1. **De instanties zijn in ieder geval verplicht :**

1° persoonsgegevens te verwerken overeenkomstig de **privacywet**;

2° bij iedere nieuwe toepassing van het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer vooraf adequate technische en organisatorische maatregelen in te bouwen voor de naleving van de **privacywet**;

3° op elk moment te waken over **de kwaliteit en de veiligheid** van gegevens en alle maatregelen te treffen om een perfecte bewaring van persoonsgegevens te garanderen;

4° de **toezichtcommissie te ondersteunen** bij de vervulling van haar opdrachten;

5° de **toezichtcommissie informatie** te verstrekken **en inzage** in alle dossiers en informatieverwerkende systemen te verschaffen telkens als ze daarom vraagt.

Informatieveiligheid

- Artikel 8: machtigingsverplichting

De **elektronische mededeling** van **persoonsgegevens** door een **instantie** vereist een machtiging van de Toezichtcommissie [...]

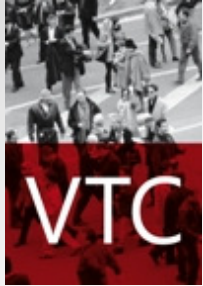

Informatieveiligheid

■ Artikel 9: Veiligheidsconsulent

Iedere instantie die een authentieke gegevensbron beheert die persoonsgegevens bevat, **iedere instantie die elektronische persoonsgegevens ontvangt of uitwisselt**, en iedere entiteit die overeenkomstig artikel 4, § 3, aangewezen is en persoonsgegevens verwerkt, wijst een **veiligheidsconsulent** aan. De Vlaamse Regering bepaalt de opdrachten en de manier van aanwijzing van die veiligheidsconsulenten.

Informatieveiligheid

■ Artikel 9: Veiligheidsconsulent

- advies en aanbevelingen omtrent de uitvoering van het veiligheidsbeleid;
- onder rechtstreeks gezag van verantwoordelijke voor dagelijks bestuur;
- kennis over informatieveiligheid en informaticaomgeving van de instantie;
- voldoende tijdsbesteding;
- geen onverenigbaarheid

http://vtc.corve.be/docs/E_GOV_decreet_BVR_VEILIGHEID.pdf

http://vtc.corve.be/docs/Aanvraag_advies_aanstelling_veiligheidsconsulent.doc

Informatieveiligheid

➔ Voorwaarden in machtigingen

- Veiligheidsconsulent
- Veiligheidsplan

→ VTC: machtiging zal pas in werking treden voor lokale besturen die voldoen aan voorwaarden

→ privacycommissie ook al zo'n voorwaarden

Informatieveiligheid

→vb: CBPL: machtiging RR nr. 13/2013: machtiging treedt pas in werking voor lokale besturen die voldoen aan voorwaarden

Machtiging toegang Rijkregister

voor niet-inwoners

http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_RR_13_2013.pdf

<http://www.privacycommission.be/nl/node/14929>

Informatieveiligheid

CBPL: machtiging RR nr. 13/2013:
OM DEZE REDENEN
het Comité

1° machtigt de gemeenten, bedoeld in punt I, die aan het Comité een schriftelijke en ondertekende verbintenis zullen sturen van instemming met de voorwaarden van de onderhavige beraadslaging, om voor onbepaalde duur een permanente toegang te hebben tot de informatie vermeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 6° (de plaats van geboorte en overlijden uitgezonderd), 8° tot 10°, 12°, 13° en 14° (alleen IT 195) WRR, alsook opeenvolgende wijzigingen.

Informatieveiligheid

CBPL: machtiging RR nr. 13/2013:

- ✓ Voor **kleine gemeenten**, niet vanzelfsprekend om iemand met de taak van VC te belasten: geen bezwaar tegen dat meerdere gemeenten afspreken om beroep te doen op eenzelfde consulent inzake informatiebeveiliging

Informatieveiligheid

CBPL: machtiging RR nr. 28/2009:

- machtiging voor de bibliotheken:
http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_RR_028_2009_0.pdf
Zie Bibnet
http://www.bibnet.be/portaal/Bibnet/Lokale_Ondersteuning/RFID/elD-kaart
+ herinneringsbrief
Bibliotheken krijgen van de privacycommissie tijd **tot 1 mei 2014** om zich in regel te stellen met bovenstaande aanvragen.

Informatieveiligheid

- Veiligheidsconsulent: mogelijkheden voor onderwijsinstellingen
  - **Intern** (niet ICT verantwoordelijke!) **of extern**
  - **Per scholengroep** (nodige aantal uren per week)
  - **Delen:**
    - met gemeenten en steden
    - met provincie
    - Initiatieven softwareleveranciers
    - ...
  - **Ondersteunen:**
    - V-ICT-OR (tool & pool + opleidingen)
    - AgODi
    - ...

Informatieveiligheid

- Veiligheidsconsulent en plan: afspraken voor onderwijsinstellingen
  - Principe: elke onderwijsinstelling een VC
  - Praktische oplossing: contactpersoon informatieveiligheid en ondersteuning vanuit het ministerie Onderwijs en Vorming
    - Cf. machtigingen
  - Lukt niet (tijdig)

Informatieveiligheid

- Veiligheidsconsulent: afspraken voor onderwijsinstellingen
  - **Afspraken overleg VTC - AgODi – onderwijskoepels 20 maart 2013**

De VTC vraagt dat de vertegenwoordigers van elk onderwijsnet tegen september - oktober 2013 een globale visie hebben hoe ze de informatieveiligheid in de scholen zullen aanpakken. Tegen **midden 2014** moeten er **concrete stappen in de richting van minimale veiligheidsnormen** zijn gezet.

De VTC zal ook de opschorting van de machtigingen opnieuw in overweging nemen.

De verschillende onderwijsorganisaties zullen hiervoor ook **samenwerken** en ideeën omtrent de aanpak uitwisselen. Het GO! heeft hiervoor in een voorbereidende vergadering een oproep gelanceerd. AgODi is bereid om hierbij **ondersteuning** te bieden.

Informatieveiligheid

- Veiligheidsconsulent: afspraken voor onderwijsinstellingen
- **Beraadslaging VTC van 17 april 2013**

De VTC heeft op 17 april 2013 verschillende machtigingen aangepast wat de eindtermijn van de machtigingen betreft en een nieuwe einddatum bepaald met het oog op het tot stand komen van de minimale informatieveiligheid:

*“De VTC bepaalt dat GO! en elke onderwijskoepel van het basis en secundair onderwijs haar **tegen eind juni 2014** een **concreet stappenplan bezorgt met concrete maatregelen van informatieveiligheid**.*

*De VTC bepaalt dat **deze machtiging geldt voor een periode tot 31 juli 2014.**”*

Intussen wordt in recente machtigingen ook deze termijn opgenomen.

http://vtc.corve.be/docs/beraadslagingen/VTC_beraadslaging_2013_11.pdf

Informatieveiligheid

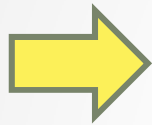
- Sancties:
  - niet naleven privacywet is strafbaar
  - verwerking/gegevensstroom kan worden stopgezet
  - tuchtsancties/ontslag
- Schadeclaims
- Vertrouwen in de overheid – onderwijsinstelling krijgt een deuk

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid - risicobeheersing

Informatieveiligheid

- ook informatie op **papier**
- betreft **niet alleen persoonsgegevens** maar ook
  - andere vertrouwelijke informatie
  - de beschikbaarheid (BCM!) en betrouwbaarheid van de informatie voor beleid, voor dossierverwerking,...

kaderen in organisatiebeheersing

Informatieveiligheid

- Informatieveiligheidsplan

- ISO 27002 norm als inspiratie (cf. IT-dienst)

- Richtsnoeren privacycommissie

- http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

- Richtsnoeren voor steden en gemeenten en integratie met OCMW

- <http://vtc.corve.be/infoveiligheid.php>

Informatieveiligheid

- Informatieveiligheidsplan
  - ! risico-analyse
  - ! awareness
  - ! voldoende middelen
  - ! stappenplan
  - ! contract met de verwerker
(dataleverancier, (onder)aannemer)

Informatieveiligheid

- Informatieveiligheidsplan

Hoofdstukken:

1. Risico
2. Beleid
3. Organisatie: intern + externe partijen
4. Bedrijfsmiddelen: classificatie informatie!
5. Personeel
6. Fysieke omgeving
7. Communicatie en operationele procedures
8. Toegang tot persoonsgegevens
9. Aanschaffen, ontwikkelen en onderhouden informatiesystemen
10. Informatiebeveiligingsincidenten
11. Bedrijfscontinuïteit
12. Naleving

AANDACHTSPUNTEN

AANDACHTSPUNTEN

Welke gegevens

Toestemming
Inzagerecht leerling

Website “Ik beslis” van de
privacycommissie

<http://onderwijs.ikbeslis.be/onderwijs-privacy-op-school>

● Vlaamse Toezichtcommissie

The screenshot shows the website 'ik beslis' with a navigation bar at the top containing 'JONG EN BEWUST', 'NL | FR', 'STARTPAGINA | WOORDENLIJST | CONTACT | SITEMAP', and a search bar. The sidebar on the left lists various topics: 'Over 'ik beslis'', 'Afbeeldingen', 'Camera's', 'e-blaba', 'eID', 'Gsm', 'Internet', and 'Privacy op school'. The 'Privacy op school' section is expanded, showing sub-topics like 'Atlas over het Inzagerecht in leerlinggegevens', 'Het leerlingendossier', 'Adressen van leerkrachten vrijgeven', 'Gebruik van het rijksregisternummer van de leerling', 'Leerlinggegevens en het bevolkingsregister', 'Klaarheid', 'Nieuwe technologieën op school? Waarom niet, maar...', 'Vragenhoekje', 'Reclame', and 'Sociale netwerken'. The main content area is titled 'Privacy op school' and contains an article 'Leerlingen en hun recht op privacy'. The article discusses the school's responsibility to protect personal data and mentions the 'Beveiligingswet' and 'Beveiligingswet van de Vlaamse Reguleringsautoriteit voor Multidisciplinair Dossier in de centra voor leerlingbegeleiding'. A 'Meer informatie' box lists links for 'Beveiligingswet van leerlinggegevens documenten', 'Privacywet', and 'Beveiligingswet van de Vlaamse Reguleringsautoriteit voor Multidisciplinair Dossier in de centra voor leerlingbegeleiding'. The article also includes a list of 6 points regarding data collection and processing, and a 'Conclusie' section.

U bent hier: Home » Privacy op school

Privacy op school

Leerlingen en hun recht op privacy

Het spreekt vanzelf dat uw school de persoonsgegevens bijhoudt van uw leerlingen. Vergeet evenwel niet dat de privacywet op die gegevensbestanden van toepassing is. U verwerkt die leerlinggegevens voor uw leerlingadministratie, leerlingbegeleiding en studiebeoordeling en ze houden vooral verband met hun studiekeuze, schoolprestaties, gedragsproblemen, afwezigheden, examenresultaten, enz. Zij zijn noodzakelijk om uw onderwijs en opvoedingsopdracht te kunnen uitvoeren. Daarom is, net zoals de privacywet het vereist, uw verwerking van leerlinggegevens gerechtvaardigd.

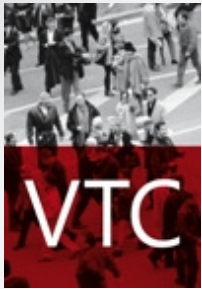
Maar ook de leerlingen hebben recht op privacy. Daarom legt de privacywet aan diegene die de persoonsgegevens verzamelt, opslaat of verspreidt - de zogenaamde verantwoordelijke voor de verwerking - bepaalde voorwaarden op. Het kan daarenboven zijn dat specifieke onderwijsregulering bijkomende voorwaarden oplegt (bv. Omzendbrief SO/2003/02 van 15 april 2003 over "Beveiliging van leerlinggebonden documenten"). We verwijzen ook nog naar de specifieke reglementering over het multidisciplinair dossier dat het CLB bijhoudt: het besluit van de Vlaamse regering van 12 september 2005 betreffende het multidisciplinair dossier in de centra voor leerlingbegeleiding. Die wetgeving is evenwel niet van toepassing op het dossier dat de school beheert. Maar het kan u wel van nut zijn als inspiratiebron of als houvast om op een deontologische manier om te gaan met leerlinggegevens wanneer eigen regulering ontbreekt.

Welke voorwaarden moet u nu precies naleven volgens de privacywet?

1. Informatie over uw leerlingen verzamelen, mag alleen als uw leerling of de ouders daarvoor specifiek toestemming geven. Maar het mag ook als u zich kan beroepen op een rechtsgrond. Een toetredingsovereenkomst, een wettelijke verplichting/toelating, het algemeen belang, een gerechtvaardigd privaat belang, zijn hier voorbeelden van een rechtsgrond.
2. De informatie die u over uw leerling optekent, moet ter zake dienend zijn (het is bijvoorbeeld niet nodig te weten wat de seksuele geaardheid is van uw leerling) en moet ook proportioneel zijn aan uw doel. Dit wil zeggen dat de gegevens die u verzamelt noodzakelijk moeten zijn om uw gerechtvaardigd doel te kunnen bereiken. Neem dit devies in acht: need to know en niet nice to know : select before you collect.
3. De leerling heeft het recht de informatie in te zien die u over hem hebt opgeslagen.
4. U mag die informatie niet aan iemand anders doorgeven, tenzij de leerling (of zijn ouders) daarvoor zijn specifieke toestemming geeft of als er een wettelijke toelating of verplichting is.
5. Eens u uw doel hebt bereikt, mag u de gegevens van uw leerlingen niet verder bewaren, behalve indien dit wettelijk verplicht wordt. Tot zolang moet u tevens de gegevens actualiseren.
6. En ten slotte moet u ervoor zorgen dat personen die daarvoor niet gemachtigd zijn, de persoonlijke gegevens van uw leerlingen niet kunnen inzien. Zo moet bijvoorbeeld niet iedereen die op school werkt toegang krijgen tot deze gegevens.

Conclusie

De privacywet wil de privacy van de leerling garanderen door te beletten dat een schoolinstelling persoonsgegevens van een leerling zou verwerken die, gelet op het doel van de school, niet relevant of ongerechtvaardigd zijn of de gegevens onbeveiligd zou registreren, bewaren of verstrekken aan derden.

AANDACHTSPUNTEN

Publiceren van persoonsgegevens:

2 keer nadenken!!

Doorgeven van persoonsgegevens:

kan niet zomaar: machtigingsplicht
→ VTC

AANDACHTSPUNTEN

Datalekken:
aanbeveling privacycommissie

http://vtc.corve.be/docs/CBPL_gegevenslekken_aanbeveling_01_2013.pdf

Communicatie en opslag
in de Cloud:

Patriot Act/FISAA (<http://www.v-ict-or.be/nieuws/data-in-de-cloud-hou-rekening-met-de-amerikaanse-wetgeving>) & Snowden-relevaties/PRISMschandaal zie sites van [The Guardian](#), het [NRC Handelsblad](#), De [Standaard](#), [Datanews](#), [Webwereld](#), ...

AANDACHTSPUNTEN

Paswoordenbeleid:

- Degelijke paswoorden
- Zeer strikt mee omgaan
= goede voorbeeld geven

...

Linken

www.vlaamsetoezichtcommissie.be

www.privacycommission.be

Vragen?

toezichtcommissie{at}vlaanderen{dot}be